

## ZULFIYA – O‘ZBEK SHE’RIYATINING YORQIN YULDUZI

**Eshnayeveva Feruza Qarshiyevna**

Samarqand davlat chet tillar instituti

akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o‘qituvchisi

e-mail: [eshnayevevaf@gmail.com](mailto:eshnayevevaf@gmail.com)

tel.raqami: +998906002487

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada Zulfiya (Zulfiya Isroilova) hayoti va ijodiy faoliyati keng yoritiladi. Shoiraning lirik merosi, badiiy mahorati, ayol qalbi tasviri, Vatanga muhabbat, sadoqat va insoniylik g‘oyalari tahlil qilinadi. Shuningdek, uning o‘zbek adabiyotidagi o‘rni, ijtimoiy faoliyati va zamonaviy avlod tarbiyasidagi ahamiyati haqida batafsil fikr yuritiladi.

**Kalit so‘zlar:** Zulfiya, o‘zbek she‘riyati, lirik qahramon, ayol siymosi, Vatan, sadoqat, muhabbat, Hamid Olimjon, milliy adabiyot, ma‘naviyat.

O‘zbek adabiyoti tarixida ayol shoirlar orasida alohida mavqega ega bo‘lgan ijodkorlardan biri — Zulfiya Isroilovadir. U o‘zbek she‘riyatiga nozik lirizm, samimiy tuyg‘ular va chuqur insoniylik olib kirgan shoira sifatida tanilgan. Uning she‘rlari o‘zbek xalqining ma‘naviy hayoti, orzu-intilishlari va milliy qadriyatlarini aks ettiradi. Zulfiya ijodi o‘z davridayoq katta e‘tirofga sazovor bo‘lgan va bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan.

**1. Hayoti va shakllanish davri.** Zulfiya 1915-yil 1-martda Toshkent shahrida hunarmand oilasida tug‘ilgan. Yoshligidan kitob o‘qishga qiziqqan, ayniqsa she‘riyatga mehr qo‘ygan. Maktab yillaridayoq ilk she‘rlari bilan tengdoshlaridan ajralib turgan. 1930-yillarda uning she‘rlari gazeta va jurnallarda chop etila boshladi. Bu davr o‘zbek adabiyotida yangi ruh, yangi g‘oyalar shakllanayotgan payt edi. Zulfiya ham shu adabiy muhitda shakllandi va tez orada o‘ziga xos ovozga ega shoira sifatida tanildi.

U mashhur o‘zbek shoiri Hamid Olimjon bilan turmush qurgan. Ularning ijodiy hamkorligi o‘zbek adabiyotida alohida sahifa ochdi. Hamid Olimjonning bevaqt vafoti

Zulfiya hayotida og‘ir sinov bo‘ldi. Ammo shoira bu fojiani sabr va matonat bilan yengib, ijodini yanada chuqurlashtirdi.

## **2. Ijodining asosiy mavzulari**

### **2.1 Muhabbat va sadoqat**

Zulfiyaning lirik she‘rlari sevgi va sadoqat tuyg‘ulari bilan sug‘orilgan. Uning muhabbat haqidagi she‘rlari shunchaki romantik his-tuyg‘ular emas, balki ma‘naviy poklik va vafodorlik timsolidir.

**2.2 Vatanga muhabbat.** Shoira ijodida Vatan mavzusi markaziy o‘rin tutadi. U yurt go‘zalligini, xalq mehnatini, ona zaminning qadrini yuksak badiiy ifoda bilan tasvirlaydi. Vatanparvarlik uning she‘rlarida baland pafos emas, balki samimiy va yurakdan chiqqan tuyg‘u sifatida namoyon bo‘ladi.

**2.3 Ayol qalbi va onalik timsoli .**Zulfiya o‘zbek ayolining ichki dunyosini nozik lirizm bilan ochib bergan. Uning she‘rlarida ayol nafaqat mehribon ona, balki kuchli, matonatli, jamiyatda o‘z o‘rniga ega shaxs sifatida tasvirlanadi.

**2.4 Tinchlik va insonparvarlik.** Ikkinchi jahon urushi yillarida yaratilgan she‘rlarida urushning og‘riqli oqibatlari, inson dardi va tinchlikka intilish g‘oyalari chuqur ifodalangan. Shoira tinchlikni insoniyatning eng oliy ne‘mati sifatida ulug‘laydi.

**3. Badiiy mahorati.** Zulfiyaning she‘riyati sodda, ravon va xalqona tilda yozilgan. Uning badiiy uslubi quyidagi xususiyatlar bilan ajralib turadi:

- Tasviriy vositalarning boyligi
- Tabiat obrazlaridan mahorat bilan foydalanish
- Samimiy lirik ohang
- Ichki monolog va ruhiy kechinmalar tasviri

Shoiraning obrazlari jonli va hayotiy bo‘lib, o‘quvchini chuqur o‘yga toldiradi.

**4. Ijtimoiy faoliyati va mukofotlari.** Zulfiya nafaqat shoira, balki faol jamoat arbobi ham bo‘lgan. U turli xalqaro adabiy anjumanlarda ishtirok etgan, tinchlik va do‘stlik g‘oyalarini targ‘ib qilgan. Shoira ko‘plab davlat mukofotlari bilan taqdirlangan. Bugungi kunda O‘zbekistonda uning nomi bilan ataluvchi **Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti**

ta'sis etilgan bo'lib, u iqtidorli qizlarga beriladi. Bu mukofot yosh avlodni ilm-fan, san'at va adabiyotga rag'batlantirishga xizmat qiladi.

**5. Zulfiya ijodining bugungi ahamiyati.** Zulfiya she'rlari hozirgi kunda ham maktab va oliy o'quv yurtlarida o'rganiladi. Uning asarlari yoshlarni vatanparvarlik, sadoqat, insoniylik va ma'naviy poklik ruhida tarbiyalaydi. Shoiri ijodi zamonaviy o'zbek adabiyotining shakllanishida ham muhim o'rin tutadi.

Zulfiya o'zbek she'riyatining yorqin yulduzi sifatida adabiyotimiz tarixida o'chmas iz qoldirdi. Uning she'rlari inson qalbining nozik torlarini chertadi, Vatanga muhabbat va sadoqat tuyg'ularini uyg'otadi. Shoiri ijodi milliy adabiyotimizning bebaho xazinasiga bo'lib, kelajak avlodlar uchun ham ilhom manbai bo'lib qoladi.

## **ADABIYOTLAR RO'YXATI**

1. Zulfiya. *Tanlangan asarlar*. Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti.
2. Hamid Olimjon. *She'rlar va dostonlar*. Toshkent.
3. Karimov N. **XX asr o'zbek adabiyoti tarixi**. Toshkent.
4. O'zbek adabiyoti darsligi (9–11-sinflar uchun). Toshkent.